

Άγών μεταξύ Αχαιών και Τρώων περί τον νεκρό του Πατρόκλου.

(Έργον του Φλόξιμου).

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ V. BLASCO-IBANEZ

Ο ΔΥΣΣΑΣΜΕΝΟΣ

Από όλες τις γωνίες του κάμπου, οι χωρικοί έτρεχαν προς την καλύβα του Πάσκουαλ Κάλντερα. Δρασκελιζαν το κατώφλι της με κάποιο τρόμο και φωτιζόσαν :

— Πώς πάει το παλληκάρι ; Καλύτερα ;

Ο πατέρας Πάσκουαλ, περιστοιχισμένος από τη γυναίκα του, τις κοινιάδες του και τους πιο μακρινούς τον ακόμα συγγενείς, που τους είχε συγκεντρώσει εκεί ή δυστυχία, έννοιωθε μιά πένθημη χαρά για το ενδιαφέρον αυτό των γειτόνων για την υγεία του γιου του.

Ναι... το παλληκάρι ήταν καλύτερα. Δυό μέρες τώρα δεν το βασάνιζε και τόσο το τρομερό αυτό «κακό», που τους είχε αναστατώσει όλους.

Ο μοναχογιός του Κάλντερα βρισκόταν εκεί, τότε πλαγιασμένος κατά διαταγή της μητέρας του, που δεν μπορούσε να έννοηση άρρωσטיα χωρίς κρεβάτι, και άλλοτε πάλι καθιστός με το σαγόνι του χωμένο στα χέρια του και με τα μάτια του έπιμονα καρφωμένα στην πιο σκοτεινή γωνία του δωματίου.

Θεέ μου ! τί κακό ήταν αυτό. Πώς τους είχε χτυπήσει ξαφνικά ! Ένα Σάββατο, καθώς ο Πασκουαλέτος ξαναγύριζε απ' το σπίτι της αραβωνιαστικής του και κατά τα μεσάνυχτα, ένα σκυλί του ριχτηκε σε κάποιο μονοπάτι και τον δάγκωσε στον ώμο. Το παλληκάρι δεν έδωσε καμιά σημασία στο πράγμα και τράβηξε για το σπίτι του. Η μητέρα του που τον περίμενε για να του άνοιξη την πόρτα, ξέσπασε σε λυγμούς, καθώς είδε ένα μελανό κύκλο γύρω απ' την κατακόκκινη πληγή του, κι άρχισε κλαίγοντας να του βάζει κομπρέσες και καταπλάσματα.

Το παλληκάρι γελούσε με τον τρόμο της φτωχής γυναίκας.

— 'Ησυχία, μητέρα, ήσυχία ! της έλεγε. Δεν είναι τίποτε.

Δέν ήταν άλλοσθε ή πρώτη φορά που τον δάγκωνε σκύλος. Ένα σωρό σκυλιά τον είχαν δαγκώσει ως τότε κι είχε ακόμα τα σημάδια των δοντιών τους.

Ο γέρο Κάλντερα που ξύπνησε με τη φασαρία, χωρίς να ταραχτεί καθόλου κι αυτός, μίλησε απ' το κρεβάτι του κι είπε ότι την άλλη μέρα ο γιός του θα πήγαινε στον κτήνιατρο, ο οποίος θα του κατηράιζε την πληγή του με πυρομένο σίδερο. Αυτή ήταν ή διαταγή του, διαταγή που δεν έλιδεχόταν καμιά αντίρρηση.

Πράγματι, την άλλη μέρα, ο κτηνίατρος κατηράισε την πληγή, χωρίς ο Πασκουαλέτο ν' αναστανάξει καθόλου απ' τον πόνο. Του είλε ν' αναπαυθή τέσσερες μέρες, μα εκείνος, παρ' όλους τους πόνους του, έξακολούθησε να βοηθάη τον πατέρα του στη δουλειά του.

Πέρασε ένας μήνας. Όλοι είχαν ξεχάσει το άτιχημα του Πασκουαλέτο και μόνη ή μητέρα του δεν το είχε ξεχάσει ακόμα. Έρχριζε κάθε τόσο βλέμματα ανήσυχα στο γιό της και

κτύπαζε το πρόσωπό του με άγονια.

Έξαφνα, ένα πρωί, ο Πασκουαλέτο δεν μπόρεσε να σηκωθεί απ' τον κήκο, όπου κοιμόταν. Είχε πυρετό και δυνατούς πόνους στο μέρος της πληγής. Ρίγη περνούσαν όλο τον τό κορμί και τα μάτια του είχαν θολώσει. Έστειλαν άμέσως και φώναξαν απ' το γειτονικό χωριό ένα γέρο γιατρό, ο οποίος μόλις τον είδε, κούνησε θλιβερά το κεφάλι του και είπε ότι το πράγμα ήταν πολύ σοβαρό.

Έκανε ωστόσο μιά ένεση στο νέο και τον παρηγόρησε όπως μπορούσε.

Μά την άλλη μέρα, ο Πασκουαλέτο δεν μπορούσε πια να σιλέψη. Σπασμοί δυνατοί τον συντάραζαν και του κάκου ο πατέρας του προσπαθούσε να τον συγκρατήσει.

— Παιδί μου ! Παιδί μου ! ξεφώνιζε κλαίγοντας ή μητέρα του.

Άλλοιμονο ! ούτε το αναγνώριζε πια το παιδί της. Της φανόταν πως ο ίδιος ο δαίμονας είχε μπει μέσα του κι έχονε τα νόχια του στις σάρκες του, για να το βασανίση.

Έπειτα ο άρρωστος ήσυχασε και ξεπόμενε άκίνητος κι έκηρδονιμένος. Έτσι τον βρήκε σε λίγο ή αραβωνιαστική του, που έφτασε κι αυτή μαζί με τους άλλους. Προχώρησε δειλά προς το κρεβάτι του και για πρώτη φορά γόμησε να του πάσει το χέρι, κοκκινίζοντας συγχρόνως δόλοληρη για το θάρος της αυτό.

— Τι κάνεις ; τον ρώτησε.

Μά αυτός, ο οποίος τη λάτρευε, ούτε την έδλεπε, ούτε την άκουγε, ούτε τα χάρδια της έννοιωθε.

***

Ούτε όργη Θεού νάχε ξεσάσει στον κάμπου, δεν θα γινόταν κακό. Κι άλλοι χωρικοί είχαν δαγκωθεί από σκύλους και δεν μπορούσε πια κανείς να ξεχωρίσει τους άρρωστους από τους υγιείς. Ποιοί ήταν λοιπόν οι λυσσασμένοι ;

Οι ή έξοχη άντηχόσος από πυροβολισμούς κι όπου ξερρόβιλαν σκύλοι, οι χωρικοί τους έριζωναν.

Τη νύχτα δεν φαινόταν ούτ' ένα φως ποιθενά και μόνο ένα μικρό κόκκινο σημάδι, δάκρυ φωτός, έτρεφε μέσα στα σκοτάδια : έβγαινε απ' το σπίτι του Κάλντερα, όπου η γυναίκες, καθισμένες κατά γής, γύρω απ' τη λάμπα, αναστανάζαν φοβισμένες, καθώς άκουγαν τις διαπεραστικές κραυγές του άρρωστου και το τρίξιμο των δοντιών του.

Η φτωχή μητέρα κρεμόταν απ' το λαμπό του λυσσασμένου αυτού που τον φοβόντουσαν κι οι άνδρες. Μόλις τον αναγνώριζε ή δυστυχισμένη ! Δεν ήταν πια αυτός, με τα μάτια πεταγμένα έξω απ' τις κόχες τους, με την πελιδνή και μελανιασμένη του όψη, με τους σπασμούς που τον συγκλόνηζαν και με τους άφροδής που έβγαιναν απ' το στόμα του. Προσκαλούσε το θάνατο με κραυγές άειλησμένες, χτυπούσε

τό κεφάλι του στους τοίχους και προσπαθούσε να δαγκώσει. Μά ήταν άκομα ό γινός της κι' αυτή δεν τόν φοβόταν, όπως οι άλλοι. Τό άπειλητικό στόμα του σταματούσε κάθε τόσο κοντά στό πελιδνό πρόσωπό της, τό μουσκεμένο από δάκρυα και τραυλίζε: «Μητέρα! Μητέρα!...» Μονάχα αότιν αναγκάζει.

Τότε κι' έκείνη, θέλοντας να ξεραφίση κάπου, έχωνε τό δόντια της μέσ' στό μιστάριο της και ξεφρόνιζε μέ τά χείλη της γεμάτα αίμα:

— Παιδί μου!... Παιδί μου!...

Σκούριζε τούς άρμούς που έβγαιναν άπ' τό στόμα του και σκούριζε κατόν μέ τό ίδιο μαντήλι τά διακρυμόμενα μάτια της.

Ό γέρο Κάλντερα, σοβαρός και σαφροασός, δεν έδινε προσοχή στό άγρια μάτια του άρρώστου που καρφονόντουσαν άπειλητικά έπάνω του με manía, κάθε φορά που προσπαθούσε να τόν συγκρατήσει στό κρεβάτι του.

Η κρίσις ήταν πειά συνεχής και διαδεχόντουσαν ή μια την άλλη. Ό λυσσασμένος ξεσαζόταν, έχωνε τά νύχια του στις πληγές του έξαλλος, τρελλός, τρομερός. Ό γέρο γιατρός ούτε πήγαινε παιά να τόν ιδεί. Για παιά λόγο άλλωστε;

Όλα είχαν παιά τελειώσει. Η γυναίκης έβλαγαν χωρίς έλπιδα. Ό θάνατος ήταν βέβαιος. Όλοι παρακαλούσαν τώρα τό Θεό να τόν ησυχάση μια ώρα νωρίτερα.

***

Ό Κάλντερα δεν ειφρισε άνάμεσα στους συγγενείς και τούς φίλους του, άντρες ικανούς να τόν βοηθήσουν να συγκρατήσει τόν άρροστο. Όλοι κύτταξαν μέ τρομό την πόρτα, έτοιμοι να τό βάλουν στό πόδι.

Τώρα, ό Πασκοαλετό δεν αναγκάζει παιά ούτε την μητέρα του. Την έσπρωχνε κι' αυτή, μά όχι σαν τούς άλλους, αλλά μέ κάποια τρυφερότητα. Την έδιωχνε. Δεν ήθελε παιά να τη βλέπη. Φοβόταν μήπως της κάνει κακό!

Οι φίλοι την τράβηξαν στό τέλος έξω και την κράτησαν δια της βίας σε μια γωνία της κουζίνας.

Τότε ό Κάλντερα, καταβάλλοντας μια ύπεριάτη προσπάθεια θειήσεως, έδεσε τό γινό του στό κρεβάτι του. Τά μάτια του είχαν πλημμυρίσει από δάκρυα καθώς περνούσε τό σχενί γύρω άπ' τό παιδί του. Είχε την στιγμή έκείνη την εντύπωση ό φτωχός πατέρας πως έθαβε τόν Πασκοαλετό του. Ό άρροστος προσπαθούσε να ξεφυγή και τό σχενιά χωνόντουσαν μέσα στις σάρκες του.

Ό Κάλντερα κόντενε παιά να τρελλαθή κι' ό ίδιος. Να λύση τόσα χρόνια, για να κάνη στό τέλος μια τέτοια δουλειά... Να φέρη στόν κόσμο ένα παιδί και να ήρχεται τώρα να πεθάνη, για να μην ύποφέρει άδικα.

Έκλεισε την πόρτα του δωματίου για να μη φτάνουν ως τ' αυτιά του ή κραγγές των γυναικών άπ' έξω. Μά τό σάπι δλόκληρο άντηχοσε από τό ούφρλιάσματα του λυσσασμένου, στό όποια άπαντούσαν άπ' την κουζίνα ή σπαραχνικές κραγγές της μητέρας του.

— Σιωπή έσεις ή γυναικίς! ούφρλιαζε.

Μά για πρώτη φορά, κανείς μέσα στό σάπι δεν τόν άκουσε. Τότε για να ξεφύγη άπ' τη συμφωνία αυτή των θρημών, βγήκε έξω.

Η νύχτα είχε άρχισι παιά ν' άπλώνεται. Τά βλέμματά του έπσαν στις τελευταίες χροιάς αναλαμπές του ήλιου στόν ορίζοντα. Πάνω άπ' τό κεράλι του έλαμπαν τ' άστρα. Άπό τά χωριάόσπιτα που μόλις διακρινόντουσαν μακριά, άντηχούσαν μικρηθιοί και γαυγίσματα, τελευταίες ανατριχίλες της ζωής της ήμέρας, πριν άπ' τόν ύπνο.

Και τότε, αυτός ό σκληρός άνθρωπος, είχε την εντύπωση του κενού, μέσα σ' αυτή την τυφλή φύση, την αναισίθητη στους πόνους των πλασμάτων.

Έξαφνα, τό ούφρλιασμα του άρρώστου έφτασε ως τ' αυτιά του. Μια πατριική τρυφεράδα, που είχε να τη νοιώση από τότε που έφερε τό γινό του στόν κόσμο, πλημμυρίσε την καρδιά του. Ομοιήθηκε τόν Πασκοαλετό παιδίά, όταν τόν έπαιρνε έπάνω στό γόνατά του. Τώρα τό φτωχό παλληκάρι ύπόφερε σαν κολασμένους, ύπόφερε χωρίς έλπιδα για να πεθάνη στό τέλος.

Ό Κάλντερα έκανε μια κίνηση τρόμου κι' έφερε τό χέρι του στό μέτωπό του σαν να ήθελε να διώξη μια σκληρή ιδέα. Έπειτα, φάνηκε σαν να διστάξη.

— Γιατί όχι; ψιθύρισε.

Κι' έπειτα από λίγο επρόσθεσε:

— Για να μην ύποφέρει παιά... Για να μην ύποφέρει παιά...

Μπήκε μέσα στό σάπι και ξεαναβήκε σε λίγο, κρατώντας τό σαλή τουφέκι του. Έπρεξε γρήγορα—γρήγο-

ΑΠΟ ΔΟΚΙ' ΑΠΟ ΚΕΙ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ό πρωθυπουργός της Ίταλίας Ντεπρέτι, είχε τό έλάττωμα δταν κοιόταν, να ροχαλιζει θεουρωθός. Δηγόνεται λοιπόν τό άκόλουθο ανέκδοτο, σχετικά με τό έλάττωμα αυτό:

Ταξιδεύοντας κάποτε, κατέλυσε, κατά τη συνήθειά του, σε μια έπαρχιακή πόλι, τό Καζάλε, σ' ένα ξενοδοχείο δευτέρα; τάξεως, τό ξενοδοχείο του ε' Ερνούστο Ρόδοου, όπως λεγόταν.

Την ίδια αυτή νύχτα, στο δωματίο που ήταν πλάι από τό Ντεπρέτι, είχε καταλύσει κάποιος παμίνος δημόσιος υπάλληλος, ό όποιος, άκούγοντας έξαφνα τό τρομερό ροχαλιτό του Ίταλου πρωθυπουργού μουστρωόθηκε νευρισμένος κι' άρχισε να χιυλάη με τά πόδια του τόν μεσότοιχο που χώριζε τά δυό δωμάτια, βλαστημιώντας θεούς και δαίμονες.

Όταν κάποτε ό πρωθυπουργός ξύπνησε άπ' τούς χτύπους και κατάλαβε τί συνέβαινε, αποφάσισε να μείνη άγνιος όλη τη νύχτα, για να μη διαταράξη παιά την ήσυχία του διπλανού του. Άναψε λοιπόν ένα κερί, πήρε κάποιο βιβλίο που βρισκόταν πλάι τόν πάνο στην έταζέρα, κι' άρχισε να διαβάξη. Έτσι κατάρθωσε να ξεαγρυπνήση ως τό πρωί.

Δεν άρχίσθηκε όμως σ' αυτό μονάχα ό Ίταλός πρωθυπουργός. Τό πρωί έστειλε τόν ύπρητέτη του ξενοδοχείου να ζητήσει συγγνώμη άπ' τόν κύριο, που χωρίς να τό θέλει, ενόχλησε τη νύχτα με τά ροχαλιτά του.

— Μά, επί τέλους, ποιο ήταν αυτό τό ζώο που ροχαλιζε έτσι; ρώτησε ό πρόην δημόσιος υπάλληλος άργισμένος.

— Αυτό τό ζώο ήταν ό πρωθυπουργός μας, κύριος Ντεπρέτι, απάντησε ό ύπρητέτης.

Ό δημόσιος υπάλληλος έμεινε μ' άνοιχτό τό στόμα άπ' την έκκληξί του κι' έτρεξε άμείσως να ζητήσει συγγνώμη άπ' τόν πρωθυπουργό.

— Μά κι' έγώ σου ζητώ συγγώμη, απάντησε καλοκάγαθα ό Ντεπρέτι. Όστος, δεν πρέπει να φοβάσαι, ούτε να στενοχωρείσαι, Μαθαίνω μάλιστα πως είσαι παμίνος και ζητάς θέσι. Οά την έχης, φίλε μου. Κι' επί πλέον, σου είμαι ύπόχρεος, γιατί χθές μ' έκανες να διαβάσω ένα βιβλίο—που ντρεπάμαι να τό όμολογήσω—μόνον εκ φήμης τό επνώριξα: την «Κυρία με τās Κεκελιές» του Δουιά υίου.

Πράγματι, έπειτ' από δυό βδομάδες, ό παυσανιάς υπάλληλος ξεαναδιόριστηκε στη θέσι του.

***

Όταν ή αυτοκράτειρα Αικατερίνη έτοιμαζόταν ν' αναχωρήση για τό περίφημο ταξίδι της στη Νότιο Ρωσία, έρώτησε τόν στρατηγό Σουβόροφ:

— Πριν φύγω, στρατηγέ, με τί μορφή να σ' εδχαριστήσω για τη θαυμασία διοργάνωση του στρατού που σου ενεπιστεύθη;

— Κι' ό Σουβόροφ, μισράτά στό πλήθος των αιώνων και της ανοδοσίας της αυτοκρατείας, απεκριθή άφελέστατα:

— Τό μόνο που ζητώ άπ' τη Μεγαλειότητά σας είναι να πληρώσετε δυό ενόκλια του σπιτιού μου, τά όποια χρωστάω καιρό τώρα!...

***

Μια μέρα ό περίφημος για τούς πολέμους και τις νύχτες του Φρειδερίκος ό Μεγάλος, θέλοντας να πειράξη τόν γιατρό του, τόν έρώτησε:

— Έλα, γιατρέ, πές μου ειλικρινώς: Πόσους ανθρώπους έχεις σκοτώσει ως τώρα;

— Περιού τριακόσιες χιλιάδες λιγότερους από τη Μεγαλειότητά σας, απάντησε άτάραχα ό έξυπνότερος γιατρός.

ρα, σαν να φοβόταν μήπως μετανοιώσει, σ' ένα φεγγίτη που έβλεπε στο δωματίο του λυσσασμένου κι' έχωσε τό ύπλο άπ' τό άνοιγμά του.

Άκουσε πάλι από κεί τά ούφρλιάσματα της μανίας του γιου του, τό τριήμερο των δοντιών του και τά μάτια του είδαν τό κορμι του που απάραζε από αγωνία.

Συγχρόνως ή κραγγές της γυναίκας του άπ' την κουζίνα, του θύμισαν κάτι άλλες κραγγές της, που τις έβγαλε όταν, πριν από είκοσι χρόνια, έφερε στόν κόσμο αυτό τό παιδί, που πέθαινε τώρα βασανισμένο στο ίδιο κρεβάτι δου γενήσε.

Ό!... να τελειώση έτσι... Ό Κάλντερα ήθεσε τά θολωμένα άπ' τά δάκρυα μάτια του προς τόν ούρανό και τόν είδε μαύρο, κατάμαυρο, χωρίς ένα άστρο.

— Κύριε! ψιθύρισε. Για να μην ύποφέρει. Για να μην ύποφέρει. Και, επαναλαμβάνοντας τά λόγια αυτά, στήριξε τό ύπλο του στόν όμο του, τράβηξε τη σανιδάλη με δάχτυλο που έτρεμε. Και δυό πυροβολισμοί άντήχισαν.

V. BLASCO IBANEZ

Ό συγγραφέης του διηγήματος Μπαλσάκο Ίμπάνεθ.

